

Studia Biblica Slovaca

Ročník 1

2009

Číslo 2

Offprint

Katolícke biblické dielo

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Vydáva Katolícke biblické dielo, Svit, s cirkevným schválením.

Imprimatur: Mons. František Tondra, spišský diecézny biskup, č. 1-06 zo dňa 3. 1. 2006

Nihil obstat: Anton Tyrol

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) - Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) - Pavol FARKAŠ (Nitra) - Peter FEDOR (Prešov) - Juraj FENÍK (Drienov) - Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) - Róbert JÁGER (Prešov) - Jozef JANČOVIČ (Bratislava) - Róbert LAPKO (Košice) - Milan SOVA (Bratislava) - Peter ŠOLTĚS (Oestrich-Winkel, D) - Jozef TIŇO (Bratislava) - František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) - Pavol VILHAN (Roma, I) - Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Elena Slaná

Zalamovanie: redakcia

Na príprave publikácie sa podieľali aj Mária Mihulcová, Zuzana Škrinárová, Jozef Šoška a Martin Kňazek.

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Blažej Štrba, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 22 42, fax: (+421) 048/418 22 08, studiabiblica@xaver.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@centrum.sk.

Príspevky sa požadujú tak v elektronickej podobe (disketou alebo pripojeným dokumentom e-mailu, podľa možnosti v Microsoft Word formáte s typom písma Times New Roman), ako aj vo vytlačenej forme (A4, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné typy písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v BibleWorks, tak upresniť aké. Príspevok typu článok alebo poznámka musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov, jeho anglickou verziou a zoznamom bibliografie. Nevyžiadané exempláre sa späť neposielajú. Redakcia si vyhradzuje právo na jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov.

Objednávku posielajte na Katolícke biblické dielo alebo na adresu redakcie.

Bankové konto: 400827 4864, IBAN: SK28 7500 0000 0040 0827 4864.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

Studia Biblica Slovaca

© 2009 by Katolícke biblické dielo, Svit

Katolícke biblické dielo, Jilemnického 32/A, 059 21 Svit (Slovakia), www.kbd.sk

Tlač: PUBLICA, publica.nitra@gmail.com

Printed in Slovakia

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Koncept ohlasovania a posväcovania v kňazskom živote a účinkovaní podľa Benedikta XVI. a Listu Hebrejom

Anton Tyrol

Pred niekoľkými mesiacmi sa začal v Cirkvi sláviť mimoriadny Rok kňazov, ktorý vyhlásil Svätý Otec Benedikt XVI. pri príležitosti 150. výročia smrti „svätého farára z Arsu Jána Mária Vianneya, ktorý bol opravdivým príkladom pastiera v službe Kristovmu stádu.“ Po tom, čo sme prežívali mimoriadny Rok apoštola Pavla, je to ďalšie príjemné prekvapenie, v ktorom možno vidieť nádej na prehĺbenie nášho prežívania sviatosťného kňazstva. Tento mimoriadny rok iste prispeje koživeniu nášho kňazského života a kňazskej identity. Z príslušného dekrétu Kongregácie pre klérus sa dozvedáme, že Svätý Otec o tomto svojom úmysle informoval členov tejto kongregácie už 16. marca 2009. Z toho možno usudzovať, že Svätý Otec zrejme používa ustanovizeň mimoriadnych rokov ako vhodný nástroj na realizáciu tých priorít, ktoré si pre svoju službu Najvyššieho Pastiera Katolíckej cirkvi stanovil. Z našej strany je správne, že sa snažíme byť voči týmto iniciatívam pozorní a hľadáme vhodné aj účinné možnosti ich uskutočňovania.

Ciele mimoriadneho Roka kňazov

V spomínanom dekréte kongregácie sa tiež píše, že „nejde o nejakú navonok veľkolepú udalosť, ale ide predovšetkým o prežitie vnútornej obnovy v radostnom znovuobjavení vlastnej identity, bratského vzťahu medzi kňazmi a sviatosťného vzťahu s vlastným biskupom“. Treba pozorne vnímať všetky iniciatívy, ktoré budú poskytovať jednak diecézne biskupské úrady a jednak aj Kongregácia pre klérus na web stránke www.clerus.org a – čo je azda najdôležitejšie – vytvoriť si vlastný program prežívania tohto mimoriadneho roka, ktorý je jedinečnou príležitosťou na to, aby kňazi našli model kňazského života v našich neľahkých časoch. Modelom pri tvorbe vlastného programu nech sú ciele, ktoré sformuloval Benedikt XVI. v liste adresovanom kňazom:

- „napomáhať snahu každého kňaza o duchovné zdokonalenie, od ktorého predovšetkým závisí účinnosť jeho služby;

- pomáhať predovšetkým kňazom a ich prostredníctvom celému Božiemu ľudu znovu objaviť a posilniť si povedomie mimoriadneho a nenahraditeľného daru milosti, ktorú predstavuje služba posvätného stavu pre toho, kto ho prijal, pre celú Cirkev a pre svet, ktorý bez reálnej prítomnosti Krista by bol stratený.“¹

Dva koncepty kňazstva

Pre naše uvažovanie o tomto mimoriadnom roku bude zrejme podnetné porovnanie svätého Pavla so svätým Jánom Máriou Vianneyom, čo vskutku urobil Svätý Otec na prvej generálnej audiencii venovanej téme kňazstva 24. júna 2009. Benedikt XVI. vtedy povedal: „To Božia prozreteľnosť spôsobila, že jeho postava (rozumej: Ján M. Vianney) sa priradila k postave svätého Pavla. V čase, keď sa končí Pavlov rok venovaný Apoštolovi národov, ktorý bol mimoriadnym vzorom evanjelizátora, čo absolvoval rozličné misijné cesty s cieľom rozšíriť evanjelium, tento nový jubilejný rok nás pozýva hľadiť na jednoduchého roľníka, ktorý sa stal pokorným farárom a ktorý prežil celú svoju pastoračnú službu v malej dedinke. Ak sa títo dvaja svätci veľmi líšia priebehom svojho života, ktorý ich charakterizuje – prvý prechádzal z jednej oblasti do druhej, aby ohlasoval evanjelium, a druhý prijímal tisíce a tisíce veriacich, pričom stále ostával v svojej malej farnosti – predsa jestvuje niečo, čo majú podstatne spoločné, a to je **ich totálna identifikácia s vlastným poslaním**. Je to práve ich spoločenstvo s Kristom, ktoré umožnilo Pavlovi povedať: „S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus...“ (Gal 2,20). A Ján Mária Vianney rád hovoril: „Keby sme mali vieru, videli by sme Boha ukrytého v kňazovi ako nejaké svetlo za sklom, ako víno rozmiešané vo vode.“

V snahe priblížiť dnešnému svetu tento neoceniteľný dar kňazstva Svätý Otec hneď v prvých prejavoch na tému kňazstva rozvíja problematiku, ktorá sa nás kňazov týka asi najviac. Ide o otázku, ako možno adekvátnym spôsobom napodobňovať svätého farára z Arsu v zmenených historických aj sociálnych podmienkach dnešnej globalizovanej spoločnosti. V takejto spoločnosti prestáva byť vnímaný posvätný charakter duchovného stavu –

¹ BENEDIKT XVI.: *Príhovor na generálnej audiencii v Ríme dňa 24. 6. 2009*
http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/audiences/2009/documents/hf_be-n-xvi_aud_20090624_it.html. 15.7.2009.

sacrum – a namiesto neho sa do popredia dostáva jeho „funkcionalita“, účelovosť ako jediná a rozhodujúca kategória. Katolícka koncepcia kňazského stavu takto podstupuje riziko straty svojej prirodzenej povahy kňazstva, pretože vo vzťahu ku kňazstvu alebo čiastočne aj v kňazskej výchove sa niekedy prelínajú alebo aj stavajú proti sebe dve koncepcie kňazstva:

- na jednej strane je to sociálno-funkcionálna koncepcia, ktorá chápe a definuje podstatu kňazstva konceptom „služby“;
- na druhej strane je to zas sakramentálno-ontologická koncepcia, ktorá vidí kňazstvo ako zakotvené v samotnej existencii služobníka a predstavuje si, že táto existencia je determinovaná darom, ktorý udelil Pán prostredníctvom Cirkvi a jeho názov je „sviatosť“.²

Prvému konceptu zodpovedá také chápanie kňazstva, ktoré vyjadrujú také výrazy, ako služba, funkcia, poverenie..., kázanie, primát slova a služba ohlasovania..., druhému konceptu zas zodpovedá primát liturgie a jej výkon, Eucharistia a vysluhovanie ostatných sviatostí a pod. Priznám sa, že toto rozlišovanie dvoch konceptov kňazstva mi objasnilo moje zahmlené predstavy z dávnejších čias v prvých rokoch kňazského života, keď som v svojich predstavách rozlišoval dva typy kňazov: jedni boli tí, ktorí radšej kázali a učili, a druhý typ kňazov zas radšej slúžil sväte omše, vysluhoval sviatosti a pod., dokonca som raz počul vyjadrenie istého kňaza, ktorý povedal, že by rád slúžil sväte omše od rána do večera, len keby kázať nemusel... Spomínam to preto, že medzi obidvomi typmi som si vytvoril predstavu určitého protikladu či zásadného rozdielu. Teraz prichádza pápež Benedikt XVI., ktorý hovorí, že nejde o protikladné koncepcie, ale že ide o jeden postoj a výkon, v ktorom a ktorým „apoštolským ohlasovaním evanjelia sa zvoláva a zhromažďuje ľud Boží, aby tak všetci, čo patria k tomuto ľudu – keďže ich posvätil Duch Svätý – dávali seba samých ako živú, svätú a Bohu milú obeť (porov. Rim 12,1). Obeťnou službou kňazov sa však završuje duchovná obeť veriacich v jednote s obeťou Krista, jediného Prostredníka, ktorá sa ich rukami v mene celej Cirkvi nekrvavým a sviatostným spôsobom prináša v Eucharistii...“ (PO 2).

² BENEDIKT XVI.: *Príhovor na generálnej audiencii v Ríme dňa 24. 6. 2009.*

http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/audiences/2009/documents/hf_be_n-xvi_aud_20090624_it.html. 15.7.2009. Porov. RÄTZINGER, J.: *Ministero e vita del Sacerdote*. In: *Elementi di Teologia fondamentale. Saggio su fede e ministero*, Brescia 2005, s. 165.

Z uvedených citátov z Listu Rimanom aj koncilového dekrétu *Presbyterorum ordinis* vidno, že kňazstvo definované ako služba a kňazstvo definované ako sviatosť nie sú v protiklade, ale že – aj pri akceptovaní určitého napätia – sa dajú a majú vnútorne zjednotiť. Povedzme si však najskôr, aké neblahé dôsledky by mohlo priniesť prílišné rozdeľovanie oboch konceptov, ktoré definoval Benedikt XVI. na generálnej audiencii 1. júla 2009.

Ak by sme príliš oddeľovali službu ohlasovania od služby posväcovania, tak by sme sa v prvej pozícii ohlasovania pomerne rýchlo mohli dostať do pestovania intelektualizmu či nejakého brilantného perfekcionizmu v prednášaní prejavov postavených na vlastných schopnostiach a pod. Na druhej strane zas služba posväcovania oddelená od ohlasovania nás môže priviesť k pestovaniu ritualizmu, ktorý nás stavia do prvej pozície na zhromaždeniach, ktoré ovládame svojimi gestami, liturgickými odevmi, celou škálou postojov a symbolov a pod. Aj tu sa ľahko môže stať, že stratíme kontakt s Ježišom Kristom a do nášho vedomia vstúpi také prinášanie obety, v ktorom nebude prítomné naše „ja“, čo síce neruší jej platnosť a účinnosť, ale výrazne redukuje jej úžitok pre nás.

V tomto rozlišovaní dvoch konceptov kňazstva nie je ťažké nájsť aj určité paralely s rozdeleným kresťanstvom v západnej schizme: ku ktorému konceptu sa priklonila protestantská a ku ktorému katolícka časť kresťanstva... V tomto prípade ide len o okrajovú poznámku, ktorá na tomto mieste zachytáva len vonkajšiu a praktickú stránku problému.

Zjednotenie v hĺbke obidvoch konceptov

Už bolo uvedené, že zjednotenie obidvoch predstáv kňazstva je v zostúpení do ich hĺbky, do ich vnútra. Čo to znamená? Ježiš ohlasoval blahozvesť o Božom kráľovstve ako o skutočnosti, ktorá mala vstúpiť progresívne a definitívne do tohto sveta. Jeho ohlasovanie nebolo jednoduchou rečou, ale súčasne zahrnovalo aj gesto, čin, zázrak a pod. To všetko ukazuje na Božie kráľovstvo ako prítomnú realitu, ktorá splýva s jeho osobou. V tom duchu kresťanské ohlasovanie neznamena výpoveď slov, ale výpoveď Slova, Slova ako osoby a osoba zas sa zhoduje s činom. Autentická služba Slovu si od kňaza preto vyžaduje, aby bol nie pánom Slova, ale jeho sluhom. Táto blahozvesť totiž kňaza prevyšuje, lebo tu nejde o teóriu a už vôbec nie o ideológiu, ale o osobu Ježiša Krista, ktorá je totožná so Slovom. V tomto zmysle potom apoštol Pavol mohol napísať: „Už nežijem ja, ale vo mne žije

Kristus...“ (Gal 2,20). Alebo na inom mieste: „aby som bol služobníkom Krista Ježiša medzi pohanmi a **konal posvätnú službu Božiemu evanjeliu**, aby sa **pohania stali príjemnou obetou**, posvätenou v Duchu Svätom“ (Rim 15,15-16). Teda služba evanjeliu nie je služba nejakého pasívneho média, ale je to posvätná služba Kristovi ako osobe. Pavol tu použil grécke sloveso *hierourgeo*, ktoré znamená úkon kňazskej služby: lat. *sacris operari, sacras res tractare*, nem. *heiligen Dienst, zumal Opferdienst, verrichten*³. Tu máme vyjadrenú Pavlovu misijnú činnosť, teda službu Slovu ako skutočnú kňazskú činnosť. „Apoštol evanjelia je pravý kňaz, pretože robí to, čo je centrom kňazstva: pripravuje pravú obetu“.⁴

Vidíme teda, že ohlasovanie Slova nie je len nejaká funkcionálna či služobná záležitosť, ale je to pravý obetný a kňazský úkon. Tak napríklad diakon, ktorý neprináša obetu svätej omše, je už tiež kňazom na prvom stupni, pretože ohlasovanie evanjelia je kňazský, teda kultový úkon.

Druhým konceptom kňazstva podľa Benedikta XVI. je sakramentálno-ontologická koncepcia kňazstva, ktorá kladie svoje ťažisko do pojmu „sviatosť“. Túto koncepciu osvetľuje Svätý Otec ako ochotu a schopnosť kňaza „stratiť sa“ v Kristovi tým, že má účasť na tajomstve jeho smrti a zmŕtvychvstania so svojím „ja“. Existencia kňaza ontologicky formovaná podľa Krista nadobúda podstatný charakter vzťahu **v** Kristovi, **pre** Krista a **s** Kristom v službe ľuďom. Kňaz sa tak stáva služobníkom ich spásy, ich šťastia, ich pravej slobody, pričom stále dozrieva v progresívnom osvojovaní si Ježišovej vôle tým, že svoje srdce daruje Ježišovmu Srdcu. Ťažiskom a charakteristickým prvkom tohto sakramentálno-ontologického konceptu kňazstva je najmä to, či sa kňaz úplne stotožňuje s Kristom alebo sa od tohto stotožnenia, ktoré nastalo kňazskou vysviackou, postupne vzdáľuje. Tu sa nám opäť objavuje dynamická perspektíva nášho poslania vyjadrená vetou z liturgie kňazskej vysviacky: „Boh, ktorý začal v tebe dobré dielo, nech ho aj sám dokončí“ (*Rímsky pontifikál*) alebo postoj Jána Krstiteľa: „On musí rásť a mňa musí ubúdať“ (Jn 3,30). Dodajme ešte jeden citát, ktorý v tejto súvislosti vyslovil svätý Ján Mária Vianney: „Aké hrozné je byť kňazom! Aký hodný

³ KITTEL, G. (Hrsg.): *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament*, Band III., Stuttgart : Kohlhammer, 1990, s. 250.

⁴ BENEDIKT XVI.: *Príhovor na generálnej audiencii v Ríme dňa 7. 1. 2009*.

http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/audiences/2009/documents/hf_be-n-xvi_aud_20090701_it.html. 15.7.2009.

oplakávaní je kňaz, ktorý celebruje omšu ako obyčajnú vec! Aký nešťastný je kňaz bez vnútorného života!“⁵ Na druhej strane svätý farár z Arsu žiari svojím príkladom doslova úplného stotožnenia sa s Kristom, aké je len v ľudských okolnostiach možné. A z toho vychádzala jeho prítlačivosť aj ako katechéta a kazateľ, ba aj ako teológ. Nedávno rozšírená brožúrka novény k svätému Jánovi Márii Vianney cituje Jánov pozoruhodný teologický postreh: „Peklo vyplýva z Božej lásky. Zatratení budú volať: Ó, keby nás Boh nebol tak miloval, trpeli by sme menej! Peklo by nebolo viac peklom. Ale aká to trýzeň vedieť, že nás tak miloval.“⁶

Vidíme teda, že misijné ohlasovanie a kult sú vlastne neoddeliteľné, pretože misijné poslanie každého kňaza má podľa svätého Pavla aj rozmer kultu. Slovo a sviatosť sú stĺpy kňazskej služby a je potrebné chápať ich spolu ako jeden proces nášho smerovania ku Kristovi a nášho úsilia o čím užšie prilnutie k nemu.

V závere tejto časti si možno všimnúť, že spomínané dve koncepcie kňazstva, z ktorých má každá svoje opodstatnenie, rozvíjal Svätý Otec Benedikt XVI. pomocou dvoch vzorov či modelov kňazstva. Pre koncept kňazstva ako služby postavil ako vzor apoštola Pavla a používal citáty z jeho listov a pre koncept kňazstva ako sakramentálno-ontologického stotožnenia sa s Kristom uviedol ako vzor a citáty od svätého Jána M. Vianneya. Môžeme len hádať, či obidva mimoriadne roky, ktoré pápež Benedikt XVI. vyhlásil, predstavujú v jeho účinkovaní jednotný projekt alebo sú to dve samostatné podujatia. V každom prípade je ich súvis jedinečný a v uvedenej teologickej schéme veľmi bohatý.

Kňazstvo Ježiša Krista a List Hebrejom

V tomto mimoriadnom Roku kňazov bude dobre obrátiť našu pozornosť na List Hebrejom, ktorému – domnievam sa – sa venuje pomerne malá pozornosť. Je to azda pre jeho názov, ktorý nám možno podsúva myšlienku, že bol určený pre židokresťanov, vtedajšie problémy ktorých sa nás

⁵ BENEDIKT XVI.: *Príhovor na generálnej audiencii v Ríme dňa 24. 6. 2009.*

http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/audiences/2009/documents/hf_be-n-xvi_aud_20090624_it.html. 15.7.2009.

⁶ *Novéna k svätému Jánovi Márii Vianney*. Bratislava : Karmelitánske nakladateľstvo, 2009, s. 8.

dnes dotýkajú azda málo. Svoj názov „Hebrejom“ však tento list dostal až v neskoršom období.⁷ A predsa práve na tému tohto listu sa uskutočnili v roku 2008 duchovné cvičenia vo Vatikáne, ktoré v dňoch 11. – 16. februára 2008 dával Svätému Otcovi a členom rímskej kúrie kardinál Albert Vanhoye SJ. Keď sa ho novinári pýtali na dôvod tejto témy, odpovedal: „V Liste Hebrejom je jediná kristologická syntéza v celom Novom zákone a tu sa otvára táto predtým nerozvíjaná téma. Táto téma je v tomto liste podávaná veľmi hlbokým spôsobom, v ktorom sa rozvíja pojem kňazstva a obety.“⁸

Pojem novozákonného kňazstva je podľa tohto listu veľmi odlišný od starozákonného pojmu. Albert Vanhoye tento rozdiel vyjadril tak, že v Starom zákone išlo o obetovanie zvierat ako výraz štedrosti, nakoľko obetované zvieratá mali určitú cenu a hodnotu. Ježiš Kristus, naopak, urobil z potupného rozsudku smrti nad sebou gesto najväčšej-existenciálnej otvorenosti a poslušnosti voči Otcovi a gesto najväčšej solidárnosti s ľuďmi. Toto sú dve dimenzie obety kríža, ktoré sú symbolicky naznačené v znaku kríža vertikálnou aj horizontálnou osou.⁹ Autor Listu Hebrejom sa jasne vyslovil, že prinášanie zvieracích obiet sa Bohu nepáčilo a že ono neodpúšťalo hriechy. Účinná obeta je obeta vlastného „ja“. Hovorí o tom 10. kapitola Listu Hebrejom a v širšom zmysle aj 8. a 9. kapitola. Oplatí sa premeditovať celú pasáž, ktorá pracuje s Jeremiášovým proctvom o novej zmluve (Jer 31,31-34). Teda sebaobetovanie Ježiša Krista dáva účinok kontaktu človeka s Bohom a umožňuje tiež vnútornú zmenu človeka, čo je podstata ospravedlivenia človeka pod podmienkou priority Božej milosti.

Z povedaného vyplýva, že ťažiskom účinnosti obety je vnútorné sebaobetovanie Ježiša Krista, ku ktorému sa pripája sebaobetovanie človeka. Z toho možno dedukovať zásadnú pravdu, že aj pri novozákonnej obete možno mať starozákonný postoj, ak obetujeme obetu bez vnútornej účasti vlastného sebaobetovania. To je potom podobne, ako by sme obetovali starozákonnú obetu bez vnútorného sebadarovania nášho „ja“. Tu sa potvrdzuje citát od

⁷ Označenie „Hebrejom“ je neskoršieho dáta ako list a možno sa s ním stretnúť iba v nadpise.“ HERIBAN, J.: *Úvod do Listu Hebrejom*. In: *Sväté písmo*, Trnava 1998, s. 2508.

⁸ VANHOYE, A.: *Gli esercizi spirituali per combattere il male*. Rozhovor s Nicola Gori. In: http://www.vatican.va/news_services/or/or_quo/interviste/2008/036q08b1.html. 1.8. 2009

⁹ Ibidem.

arského farára, ktorý tvrdil, že obetovanie svätej omše bez vnútornej účasti obetujúceho je oplakávaniahodné a pre kňaza prináša nešťastie.¹⁰

Ešte jeden prvok z Listu Hebrejom je pre naše uvažovanie významný. Je to zmienka o Ježišovom kňazstve „podľa radu Melchizedechovho“. Kardinál Vanhoye tvrdí, že táto charakteristika či definícia Ježišovho kňazstva je objavom autora Listu Hebrejom v tom zmysle, že nikto okrem tohto anonymného autora nečítal Žalm 110 v tomto hermeneutickom kľúči. Ježišovo kňazstvo teda nie je áronské ani levitické, pretože nezávisí od levitickej genealógie – Ježiš totiž pochádzal z Júdovho kmeňa – ale závisí od jeho sebaobetovania. Pritom Melchizedechov rad neznamená genealógiu, ale práve jej absenciu. Autor Listu Hebrejom dáva do popredia práve tento fakt. Teda ani nie tak chlieb a víno, hoci tento predobraz Eucharistie tu platí hlavne z čias patristiky, ale najmä ďalšie dve veci (okrem iných, ktoré sú tu teraz druhoradé /desiatky, etymológia mena.../) sú vysvetlením „Melchizedechovho radu“:

- Absencia genealógie a Melchizedechovo vystúpenie. Absencia genealógie naznačuje jedinečnosť Melchizedechovho kňazstva, ktorá poukazuje na jedinečnosť Krista ako Mesiáša a kňazského sprostredkovateľa zmierenia človeka s Bohom. Toto sprostredkovanie uskutočnil Ježiš svojím sebaobetovaním. Melchizedech sa zrazu objavuje v Gn 14, pred Abrahámom vyznáva vieru¹¹ a interpretuje Abrahámovu víťazstvo ako darované zo strany Najvyššieho Boha.

- Požehnanie, ktoré Melchizedech udelil Abrahámovi a cez neho aj Áronovi a všetkým levitom, čím naznačil nadržanosť nad levitským kňazstvom. Autor Listu Hebrejom tu chcel povedať, že Ježiš je kňazom na základe svojho sebadarovania, ktoré je trvalé, lebo je totálne (porov. Hebr 7). Jeho dokonalosť sa zakladá na jeho utrpení a smrti.

V uvedených dvoch prvkoch sa nám ponúkajú aj dve dimenzie kňazstva: služba Slova a posväcovanie. Melchizedech v prvej dimenzii vyznáva vieru a vyslovuje, interpretuje udalosti. V druhej dimenzii požehnáva Abraháma a jeho budúce pokolenia, medziiným aj Léviho, Árona a ich nástupcov.

¹⁰ Porov. pozn 5.

¹¹ Porov. DUBOVSKÝ, P. (ed.): *Genezis. Komentár k Starému zákonu I.*, Trnava : Dobrá kniha, 2008, s. 371.

Okrem dvoch vybraných pohľadov na teológiu Listu Hebrejom možno v tomto liste nájsť množstvo ďalších a veľmi hlbokých pohľadov na naše kňazstvo, ako napr. pôsobivá výzva autora listu: *Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia...* (Hebr 3), téma živosti a účinnosti Božieho slova (Hebr 4), téma novej svätyne s Božím zákonom v srdci (Hebr 8), príklady viery a nádeje v Starom zákone (Hebr 11) – také blízke nášmu chápaniu skutočnosti a také potrebné nám, dnešným pútnikom dejinami... a nakoniec povzbudenie z Hebr 12,4: „V boji proti hriechu ste ešte neodporovali až do krvi...“ V tomto liturgickom roku sme List Hebrejom čítali cez celé prvé 4 týždne v cezročných fériách. Taký veľký priestor v liturgii nie je daný hľadám žiadnej knihe okrem evanjelií... Máme teda dostatok príležitostí sa mu venovať a osvojiť si jeho posolstvo.

Záver

Každý z nás už iste má viac-menej konkrétne predstavy o tom, ako chce prežiť tento mimoriadny Rok kňazov. Hľadám každý z nás v súvislosti so svojím kňazstvom, najmä na primíciách, počul na svoju adresu slová Žalmu 110,4: „*Ty si kňaz naveky podľa radu Melchizedechovho.*“ Uvedomme si hĺbku a dosah tohto obsahu a využijme ho podľa toho, ako nás to aktuálne učí Benedikt XVI. To, o čom sme uvažovali, možno stručne zhrnúť do troch bodov:

- V mimoriadnom Roku kňazov myslime na našu totálnu identifikáciu s kňazským poslaním, ktoré sme prijali od Krista skrze Cirkev a buďme za tento dar milosti vd'ační.
- Usilujme sa pripisovať rovnakú dôležitosť svojej službe slova ako aj službe posväcovania s vedomím, že jedna i druhá dimenzia kňazstva je kultový kňazský úkon vo svojej hĺbke jeden a ten istý, ktorý pripravuje pravú obeť (porov. Rim 15,16).
- Prežívajme obidve dimenzie kňazstva s vnútornou angažovanosťou.

Anton Tyrol
KBD Svit

Contents

Treaties

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

What is Man? Psalm 8 – Meditation on Genesis 1–2 105-115

Branislav KEUSKA

Theological Message of Jesus' Farewell Speech in John 13–17
in the Light of the Analysis of its Literary Genre 116-145

Róbert JÁGER

Gospel as an Ancient *bios*. Definition of Literary Genre 146-165

Radoslav KOŠŠ

How Is It with a Bible Code? 166-177

Reflections

Daniel HARRINGTON SJ

Exegesis and Theology. Remarks Delivered at a Panel
Discussion at the 2009 Meeting of the Catholic Biblical
Association of America 178-180

Anton TYROL

Concept of Preaching and Sanctification in the Priestly Life and
Activity According to Benedict XVI. and Letter to the Hebrews .. 181-189

Abstracts 190-195

Communications and References 196-202

Obsah

Štúdie

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

Čože je človek? Žalm 8 ako meditácia o Gn 1 – 2105-115

Branislav KLUSKA

Teologické posolstvo rozlúčkovej reči Ježiša v Jn 13 – 17 vo svetle
analýzy jej literárneho žánru116-145

Róbert JÁGER

Evanjelium ako antický *bios*. Definovanie literárneho žánru146-165

Radoslav KOŠŠ

Ako je to s kódom Biblie?166-177

Reflexie

Daniel HARRINGTON SJ

Exegéza a teológia. Pripomienky poslané počas panelovej diskusie
na zasadaní Americkej katolíckej biblickej asociácie, r. 2009 178-180

Anton TYROL

Koncept ohlasovania a posväcovania v kňazskom živote a účinkovaní
podľa Benedikta XVI. a Listu Hebrejom181-189

Abstrakty190-195

Oznamy 196-202